

→ **Brussels, 2016** gaat onder meer over de aanslagen van 22 maart. FOTO SARA SEJIN CHANG

IJs, worst en een augurkje

BRICK WALL, BRICK WALL IN THE MALL, WHO'S THE PRETTIEST OF THEM ALL

JOHAN JENSEN KJELDSSEN

Waar Juliette Jongma,

Gerard Doustraat 128 A

Te zien t/m 8 juli

★★★★☆

Galeries voor hedendaagse kunst hebben bijna altijd hagelwitte wanden. Wie een galerie binnenstapt, komt in een wereld die losgezongen is van de alledaagse werkelijkheid. Hoewel er natuurlijk ook andere manieren zijn waarop hedendaagse kunst getoond kan worden, blijft de *white cube* bij musea en galerie favoriet.

Ook de ruimte van Juliette Jongma is zo'n typische white cube, maar de kunstenaar die er nu exposeert toont geen kunst die compleet losstaat van de omgeving. Sterker nog, de Deen Johan Jensen Kjeldsen (1986) heeft allerlei verwijzingen gemaakt naar de omgeving van de Gerard Doustraat. Hij woont zelf in de buurt en doet een residency bij De Ateliers, ook vlakbij.

Achter de ingang van de galerie hangt een enorme sculptuur die een opgerolde worst voorstelt, als verwijzing naar hamburgerrestaurant The Butcher in de Albert Cuypstraat. En er ligt een beeld met nagemaakte Birkenstocks. Vroeger alleen gedragen door mensen met pijnlijke voeten, nu alweer jaren verplicht in elke hipster-garderobe. De sandalen liggen in een witte smurrie met een ijschoortje, een verwijzing naar het IJscuypje, de ijsketen die tien jaar geleden zijn eerste vestiging opende in de Eerste Van der Helststraat.

Een krakkemikkig kinderzwembadje is gemaakt van stof met een wereldkaart. De kledingmerken North Face en Supreme hebben een jas met deze stof uitgebracht, een samenwerking waarmee beide merken hun imago konden verbeteren. Peperduur en daardoor zeer geliefd bij jongeren.

Zo zijn er meer werken die verwijzen naar de gentrificatie van dit deel van De Pijp. De beelden van Jensen Kjeldsen zijn ook mooi gemaakt en vol kleine grapjes. Een vogel op een tak laat hij op de galeriemuur schijnen en als je de galerie weer verlaat, zie je ineens dat het worstenbeeld nog een kleine verrassing heeft: onderaan steekt er een augurkje uit.

Kees Keijer

De buitenstaander

BRUSSEL, 2016

SARA SEJIN CHANG

Waar De Brakke Grond

Te zien t/m 3 juni

★★★★☆

De aanslag in Manchester is de zoveelste plens olie op het vuur van achterdocht en ongelijkheid. Samenleven wordt 'wij tegen zij'. En 'zij' voldoen niet aan de norm en moeten worden uitgestoten. Tegelijkertijd zijn 'zij' het zat zich aan te passen en te assimileren. Ze willen juist erkend worden om wat ze zijn: homo, zwart, vrouw, moslim, transgender, noem maar op. *Het persoonlijke is politiek* uit de jaren zeventig is weer helemaal terug.

Wat dat betreft is Sara Sejin Chang bij uitstek een kunstenaar van deze tijd. Ze werd geboren in Zuid-Korea en geadopteerd, groeide op in Nederland als Sara van der Heide en deed De Ateliers in Amsterdam. Haar kunst gaat over het niet precies weten wie je bent. Of wat dat nou eigenlijk is, identiteit. De film *Brussels, 2016* is een voorlopig hoogtepunt in dit extreem actuele oeuvre.

Chang maakte hem tijdens een werkverblijf in

het Brusselse kunstcentrum Wiels. In diezelfde periode vonden aanslagen plaats op metro en luchthaven Zaventem. Een paar maanden later stemden de Britten voor het beëindigen van hun EU-lidmaatschap. Het zijn twee grote gebeurtenissen die grenzen trekken tussen wij en zij. Daartussen zit de kunstenaar: buitenlander in België maar in eigen land altijd buitenstaander.

Brussels, 2016 is een videobrief aan de moeder die Chang nooit gekend heeft. Dat zet de toon. Chang theoretiseert niet over migratie of de onderhuidse naweën van de koloniale geschiedenis, zoals wel gebeurt in zouteloze engage-

Is de kat zielig als verderop vluchtelingen zitten te vernikkelen?

mentkunst. Zij vertelt wat ze ziet, denkt en voelt. Het is tegelijk feitelijk en persoonlijk. Zo merkt ze op dat de Roma in een verlaten treintunnel gezelschap hebben gekregen van Syriërs. Maar ook alledaagse zaken: er is een verwilderde kat komen wonen op de binnenplaats. Chang zet het zonder hiërarchie naast elkaar en je vraagt je af: mag je die kat wel zielig vinden terwijl iets verderop vluchtelingen zitten te vernikkelen?

Met een bewegelijke camera documenteert Chang gedurende een paar weken haar Brusselse omgeving. Zonder het met zoveel woorden te zeggen probeert ze chocola te maken van de wereld die in brand staat maar vaak ook grauw en een beetje saai oogt. Wij zitten naast haar en kijken mee. In wezen zijn wij allemaal Sara Sejin Chang.

De film eindigt in de zomer, ontblote bovenlinden liggen in het park. Chang merkt op dat er niet meer wordt gepraat over de aanslagen, wel over de soldaten die nog steeds overal zijn. Maar het leven gaat verder en kan zelfs weer mooi worden. Chang is verliefd en het is wederzijds. Daar kun je hoop uit putten, zonder te pretenderen dat daarmee alle problemen zijn opgelost.

Edo Dijksterhuis

Bombastisch gewentel op een bedje van houtskool

THE GARDEN OF HELL ON EARTH

ELDON GARNET

Waar Torch Gallery, Lauriergracht 94

Te zien t/m 1 juli

★★☆☆☆

Naakte figuren liggen in elkaar gedoken op de grond. Nou ja, grond. Het is meer een bedje van houtskool. De Canadese kunstenaar Eldon Garnet presenteert bij Torch Gallery een serie grote foto's met postapocalyptische beelden. Volgens de galerie vormen de werken niet alleen een afscheid van een cultuur die op haar einde loopt, maar zijn ze ook een per-

soonlijk statement van een kunstenaar op leeftijd.

Garnet (1946) is een kunstenaar en schrijver die in Toronto woont en werkt. In Nederland exposeert hij al enkele tientallen jaren zijn werk bij Torch. Hij is in Canada actief als schrijver, en vooral ook bekend als maker van beelden in de open ruimte. Zo ontwierp hij in Toronto een groot monument voor de Chinese spoorarbeiders in Canada.

The Garden of Hell on Earth bestaat uit grote donkere foto's met figuren voor wie weinig hoop meer lijkt te zijn. Smerig van de houtskool wente-len ze zich op de met houtskool be-

zaaide grond. Er zijn ook voorwerpen uitgebeeld. Twee hamers hebben verbrande handvatten, waardoor ze onbruikbaar zijn geworden en een soort symbool voor de onmacht om nog iets op te kunnen bouwen.

De figuren doen soms denken aan beroemde schilderijen uit het verleden. Zo zijn de gebogen man en vrouw op een van de foto's mogelijk ontleend aan Masaccio's beroemde *Verdrijving uit het paradijs*. Adam en Eva worden uit de Tuin van Eden gestuurd en voelen zich beschaamd. De figuren bij Garnet zoeken steun bij elkaar terwijl ze een veilig heenkomen zoeken.

Het klinkt misschien allemaal wat bombastisch, en dat is het ook. Daar moet je van houden, maar helaas zijn de beelden tegelijk nogal ongeloofwaardig. Je ziet dat de mensen speciaal voor de foto vies gemaakt zijn en na het aannemen van hun pose nog wat extra as over hun naakte lichamen gestrooid kregen. De tuin van de hel wordt nooit een overtuigend schouwspel.

Kees Keijer

→ Postapocalyptisch beeld van Canadees Garnet.